

Hela folkets regering

I nederlagets ögonblick utlovade hr Palme en konstruktiv opposition. Därav har som bekant blivit intet. Vårt land kämpar med ytterst allvarliga ekonomiska svårigheter: sjunkande export, sviktande investeringar och en fortsatt inflation av tvåsiffrig storleksordning. SAP-LO komplexets recept är större bördor på företagen, högre löner, lägre priser och nej till momshöjning. Vi skall alltså fortsätta att konsumera mer än vi producerar.

Allt detta framställs som en politik i löntagarnas intresse. Regeringen utmålas som ett redskap för storfinans och SAF och säges vilja lägga bördorna av export- och inflationskrisen på de svaga i samhället.

Förhållandet är naturligtvis det motsatta. Regeringen, som i själva verket representerar fler löntagare än socialdemokraterna, försöker rädda sysselsättningen och skapa förutsättningar för en ekonomisk balans, vilken kan ge möjligheter på längre sikt till en ekonomisk återhämtning. Men det kommer att ta många år. Budgetministern, hr Mundebo, som sannerligen inte är en överordens man, har nämnt siffran 6 år som trolig.

I vår situation skulle oppositionens program snabbt leda till en nationell ekonomisk katastrof. Den politiska bedömningen av oppositionens vilja till konstruktiva insatser blir inte gynnsammare genom dess uppenbara strävan att till varje pris skapa konfrontation. SAP har nu trätt fram vid sidan av LO som programmatisk förkunnare av Meidnerplanen på näringslivets totala konfiskation – med LO-toppen som framtidens maktkoloss.

Mot detta sätter regeringen en aktiv näringspolitik på blandekonomin grund. Den har inte dragit sig för statsingripanden av för våra förhållanden enorm omfattning för att hjälpa utsatta branscher. Hittills har också åtskilligt gjorts för att få fart på det enskilda näringslivet. Mera torde följa allteftersom planer, förberedelser och propositioner mognar fram. Den nya regeringen kan inte – en sanning som just nu tycks behövas upprepas – hinna med allt på en gång.

Sedan får man se om dess åtgärder för en effektivare produktion blir tillräckliga. I denna tidskrift har vi hävdats att det vill till drastiska förbättringar av arbetsvillkoren för enskild företagsamhet, om Sverige skall komma ur krisen inom uthärdlig tid. Särskilt har vi framhållit att en expansion av de nu stillastående medelstora och små företagen liksom tillkomsten av ett utbrett nyföretagande är livsviktigt. Läget är nu – en sanning som också tål att upprepas – att nyetableringen av småföretag inriktade på innovationer och nyproduktion är obetydlig och att – något tillspetsat sagt – alla goda småföretag är till salu. Eftersom de verkligt slagkraftiga innovationerna, förutsättningen för en på intelligenskapital och icke på råvarutillgångar byggd industriproduktion, erfarenhetsmässigt främst kommer just från småföretagen, är detta utomordentligt farligt för svensk ekonomi. Likaså blir det i längden förödande att produktionsidéerna strömmar ur landet i stället för att exploateras här. Ty vad får en uppfinnare i dag för råd av mången patenträttsjurist? Res utomlands, tag patent och exploatera där! I Sverige är lönsamheten för liten och företagarris-

kerna för stora.

En aktiv näringspolitik, vilken i sista hand innebär överföring av resurser från den privata konsumtionen och den offentliga sektorn till industriinvesteringar, är emellertid inte nog. När löntagarna får klart för sig att de har att välja mellan antingen många år av sjunkande konsumtionsnivå och försvagade sociala välfärdsanstalter eller en kortare period av gemensamma uppoffringar, kan de väl tänkas vara villiga att acceptera vad som är nödvändigt för en industriell kraftansträngning. Men de kommer med hög röst att ställa frågan: vem får äganderätten till de värden, som kommer att skapas genom våra uppoffringar och ansträngningar?

Med det nuvarande systemet skulle värdestegringen i huvudsak tillfalla det tunna skiktet av nuvarande aktie- och företagsägare. Kan vi inte ändra på det, lär löntagarna inte ställa upp i en samlad kraftansträngning. De politiska förutsättningarna för en aktiv industripolitik måste alltså skapas. Så kan bara ske genom utformandet av ett system för spridning av äganderätten till produktionsmedlen till folkets stora massa.

Det vittnar gott om Thorbjörn Fälldins politiska intuition att han nyligen tog upp problemet och utlovade experiment i stor skala med lönesparandet som metod. Socialdemokraterna har naturligtvis skyndat sig att utmåla de individuellt ägda fonder, vilka skulle komma till stånd genom en sådan metod, som "arbetsgivarfonder". Detta är onekligen att vända upp och ned på saken. Meidners "löntagarfonder" kan med bokstavlig korrekthet betecknas som LO-fonder. Men icke i någon rimlig mening kan fonder, upp-

komna genom personligt sparande och ägda i form av individuella andelar, kallas för arbetsgivarfonder. Det blir inte arbetsgivarna utan de enskilda löntagarna var för sig, som äger dem.

Hr Fälldins uttalande är glädjande därför att det ger uttryck för en vilja att än tydligare visa väljarna att regeringen är en hela folkets regering och inte – som SAP-LO komplexet – företräder snäva och trångsynta gruppintressen. Regeringen måste så snart det någonsin är möjligt presentera ett enkelt, likt i sina funktioner och fördelar för den enskilde lättfattligt program för individuellt ägda sparfonder. Särskilt angeläget är det att visa hur fördelaktigt ett sådant system kan bli genom rätt avvägda skattesubventioner av lönesparande. Man måste också visa att systemet även täcker de anställda inom den offentliga sektorn. Vinstandelssystem är inte svaret på Meidnerfonderna. De ställer dessa löntagare utanför möjligheten till ägarandel i den industriella värdestegringen, som de dock själva skall vara med om att skapa genom ökad effektivitet och större sparsamhet med allmänna medel. Ty även detta måste ingå i en nationell kraftsamling.

Enligt uppgift får vi nu till hösten se ett första delbetänkande från utredningen av dessa frågor. Det är i sista laget. Regeringen borde senast i höst taga över initiativet genom att formulera sina riktlinjer för en lösning. I så fall har man goda möjligheter att tvinga socialdemokraterna på defensiven. Ty när allt kommer omkring: initiativ till samlade lösningar är alltid en regerings bästa vapen mot en opposition, som sviker sitt ansvar.